

ONDERTUSSEN IN GRONINGEN

resultaten evaluatie GKG

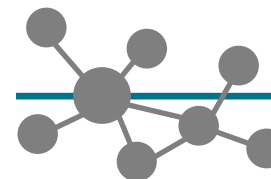
Auteur: Rosemarie Mijlhoff

Datum: 30 maart 2020

Versie 1.0

ONDERTUSSEN IN GRONINGEN

DOEL

- Inzichtelijk maken van de wijze waarop organisaties binnen het GKG samenwerken
- De 'lessons learned' van wat goed werkt, wat beter of anders kan
- Inzichtelijk maken van welke bestuurlijke vraagstukken om samenwerking op gebied geo-informatie & infrastructuur vragen

AANPAK

- Scope: samenwerkingsproces GKG i.r.t. landelijke ontwikkelingen
- Interviews met bestuurders, managers, beleidsadviseur, informatie- en data-experts
- Evaluatie relevante GKG-documentatie zoals: presentaties, website, deelname notitie, SWOT analyse, samenwerkingsstructuur, mailwisselingen
- Observaties tijdens communitydag, interviews, overleg CvA
- Overeenkomsten en verschillen in interviews en tussen interviews, documentatie, observaties

RESULTATEN EVALUATIE GKG

1) MOTIEVEN TOT SAMENWERKING

- Hebben te maken met de waarde die het GKG heeft voor de eigen organisatie, voor alle deelnemende organisaties samen c.q. de regio en voor de landelijke vraagstukken en ontwikkelingen

2) KENMERKEN VAN DE SAMENWERKING & DE LESSONS LEARNED

Facts & figures

- Proeftuin 2016
- Sinds 2017 actief
- 21 organisaties
- Type organisaties
 - Regionale overheden
 - Onderwijsinstellingen
 - Bedrijfsleven

- Legitimiteit & support voor GKG-deelname varieert per deelnemer & echelon
- Kennisdeling en onderlinge ondersteuning bij het verwerven van legitimiteit
- Variërend commitment van deelnemers
- Beperkte slagvaardigheid en coördinatie in onverwachte situaties

3) CONCLUSIES

- Samenwerken = veelbelovend
Van onderop gestart vanuit regionale verbondenheid, een geloof in de potentie van data en datagedreven werken, inhoudelijke bevoegenheid bij data-experts, beleidsadviseurs en grotendeels bij betrokken managers en bestuurders
- Samenwerken = kwetsbaar
Door tijd heen doen zich veranderingen voor bij de deelnemende organisaties en in de bredere context van het GKG. Dit beïnvloedt de prioriteiten, belangen, de legitimiteit en support voor deelname aan het GKG en beschikbare capaciteit
- Samenwerken = maatwerk
Het aanpassen en inspelen op de continu veranderende situatie en de vraaggestuurde manier van werken van het GKG, vraagt adaptieve en wendbare kwaliteiten van mensen en een dito samenwerkingsstructuur

AANBEVELINGEN

- Bewaken van de balans in de strategische driehoek:
 - Zie figuur onder 2)
 - Voor alle deelnemers binnen gkg (multi-layered governance)
 - Op verschillende echelons binnen individuele deelnemer
- Relatie met regionale en landelijke vraagstukken expliciteren
- Zorg ervoor dat afgevaardigden niet alleen vakinhoudelijk deskundig zijn, maar ook op gebied van het samenwerkingsproces en het regelen van support

POTENTIEEL

- GKG is een voorbeeld voor samenwerkingsverbanden:
 - waar de regio centraal staat
 - waar organisaties op gelijkwaardige basis samen willen werken en sturen i.p.v. als samenwerkende instituties onder leiding van één hen
 - die actief zijn op het gebied van de maatschappelijke opgaven en het datalandschap
 - waar men werkt aan beleidsvorming o.b.v. data-analyses

FACTS & FIGURES 1

KENMERKEN VAN DE GKG-SAMENWERKING

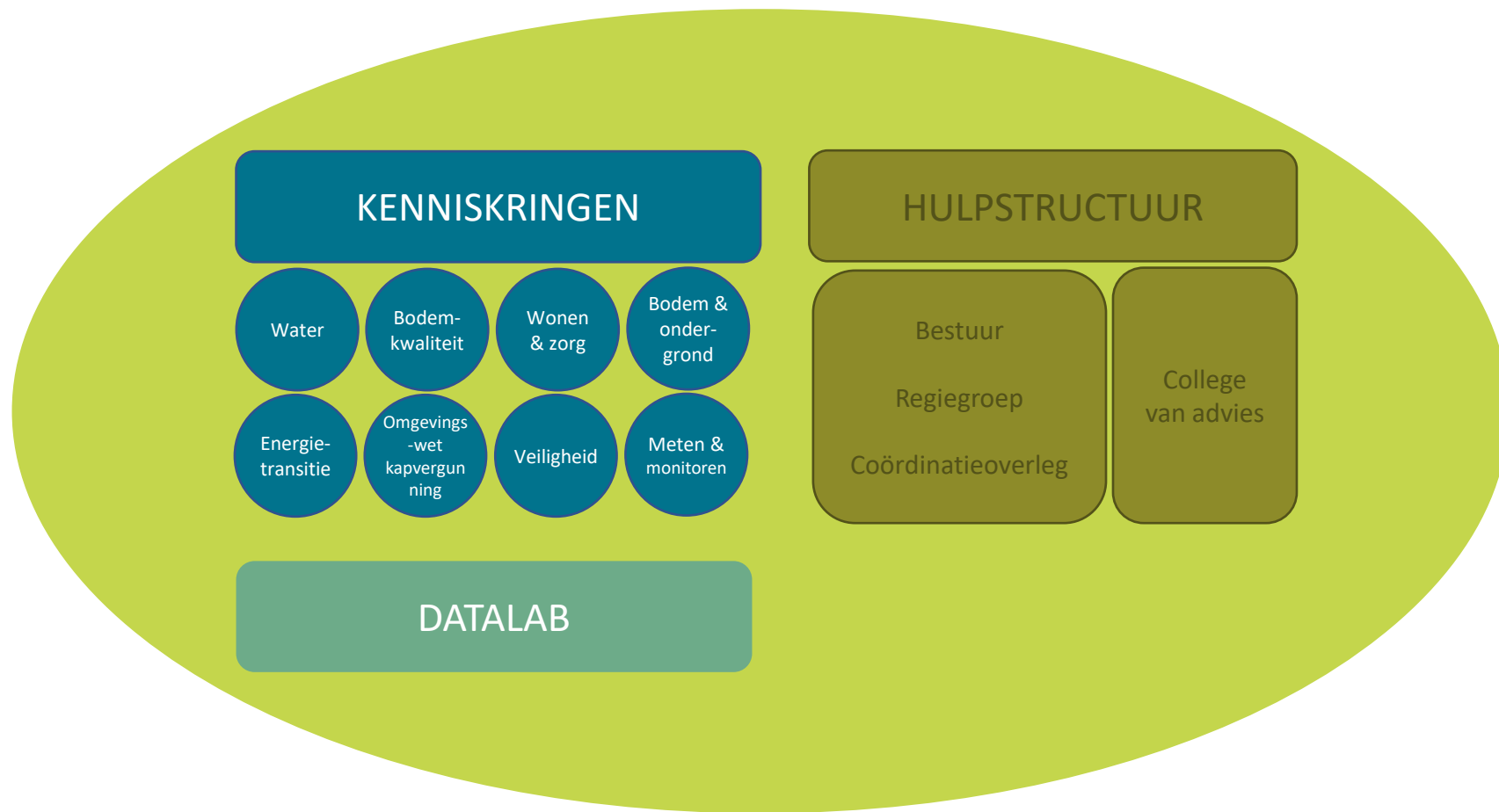
- Regionale interbestuurlijke publiek-private samenwerking
- Proeftuin 2016
- Sinds 2017 actief
- 21 organisaties
- Type organisaties
 - Regionale overheden
 - Onderwijsinstellingen
 - Bedrijfsleven
- Landelijke programma's
 - Digitale Agenda 2020
 - Samen werken
 - Common Ground
 - Generieke Gemeentelijke Infrastructuur (GGI)
 - Agenda Digitale Overheid
 - Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)
 - Programma NL DIGIbeter

- Deelnemers hebben gelijkwaardige positie in het samenwerkingsverband
 - Allen eigenaar
 - Allen hebben de regie
- Georganiseerd als een adaptieve community met een faciliterende hulpstructuur
- Functionerend volgens de principes
- Gericht op vraag- en themagerichte ontsluiting van data, i.p.v. aanbodgerichte ontsluiting
- Gericht op het verbinden van beleid & data
- Vragen/thema's die centraal staan:
 - Opstellen Regionale Energiestrategie (RES)
 - Uitvoeren stresstesten (klimaatadaptatie)
 - Invoeren Omgevingswet (aansluiting DSO)
 - Opstellen regionale risicoprofielen (Veiligheid)
 - Aardbevingen en de fysieke leefomgeving
 - Zorg en Wonen: jeugd en ouderen
 - Waterketensamenwerking (Waterveiligheid)
 - Basisregistratie Ondergrond (BRO)

FACTS & FIGURES 2

KENMERKEN VAN DE GKG-SAMENWERKING

INTERVIEWS

Bestuursleden

- Jan Batenlaan (Waterschap Hunze & Aa's)
- Adriaan Hoogendoorn (Gemeente Midden-Groningen)

Regiegroep

- Jakko Zwartsenburg (Gemeente Stadkanaal)
- Alfred Somsen (Veiligheidsregio)
- Gijs Kriek (Gemeente Midden-Groningen)
- Rob Bosma (Provincie Groningen)
- Schelte Kooistra (Waterschap Hunze & Aa's)
- Bert Gerlofs (Geon)

Kenniskring & datalab

- Arjan Koehoren (Veiligheidsregio)
- Raymond Overkempe (Veiligheidsregio)
- Richard Smilda (Waterschap Hunze & Aa's)
- Iris Kolkman (Provincie Groningen)
- Rienk Kuipers (Gemeente Stadkanaal)
- Frank Pierie (Hanze Hogeschool)
- Marije Kootstra (Geon)
- Harm Olthof (Geon)

Overige databronnen

- Gesprekken & observaties communitydag
- Overleg College van Advies
- Relevante documentatie GKG: presentaties, website, deelname notitie, SWOT analyse, samenwerkingsstructuur, mailwisselingen

Bron: nl.freepik.com

RESULTATEN 1

DEELNEMERS

De waarde van het GKG voor de deelnemende organisaties:

- sluit aan op de koers, ambities c.q. doelen, primaire processen prioriteiten van de organisaties
- helpt de organisatie:
 - met het uitwisselen van de benodigde data voor het aanpakken van de regionale en landelijke opgaven
 - met kwalitatief betere, actuele en completere data
 - de onderhoudsplannen en RO-plannen van verschillende organisaties beter op elkaar af te stemmen
 - bij het maken van betere beleidskeuzes
 - kosten efficiënter te werken
- helpt innovatie- c.q. 'datascience'-kansen te benutten voor uitvoering van onze maatschappelijk taak
- helpt data te ontsluiten naar informatie voor andere overheden, burgers en bedrijven (Open Overheid)
- sluit aan op de maatschappelijke en wettelijke tendens van samenwerken
- is bij één van de deelnemers (Hunze & Aa's) integraal onderdeel van het informatiebeleidsplan
- past binnen de (financiële) middelen die de organisatie beschikbaar heeft voor het realiseren van haar doelen

MOTIEVEN TOT SAMENWERKING

GKG

De waarde van het GKG voor het collectief en regio Groningen:

- helpt organisatie-overstijgende en regionale vraagstukken samen op te pakken en samenwerking mogelijk te maken
- helpt de regio vooruit
- draagt bij aan het verbeteren van het imago van de regio
- maakt het makkelijker mensen en organisaties aan elkaar te verbinden, ook op thema's buiten GKG om
- zorgt voor het uitwisselen en vergroten van kennis
- zorgt ervoor dat organisaties dezelfde informatiepositie hebben door het delen van data en het verbeteren van actualiteit, volledigheid en kwaliteit.
- helpt inzicht te krijgen in:
 - elkaars beleids-, onderhouds- en besluitvormingsprocessen.
 - de onderlinge raakvlakken.
 - elkaars infrastructuur
 - elkaars en de onderlinge knelpunten waardoor organisaties elkaar kunnen helpen, efficiencylagen kunnen maken en voor elkaar een win-win te creëren.
- collectief leerproces. Kennisniveau van data en datagedreven werken binnen de deelnemende organisaties stijgt.

LANDELIJKE THEMA'S

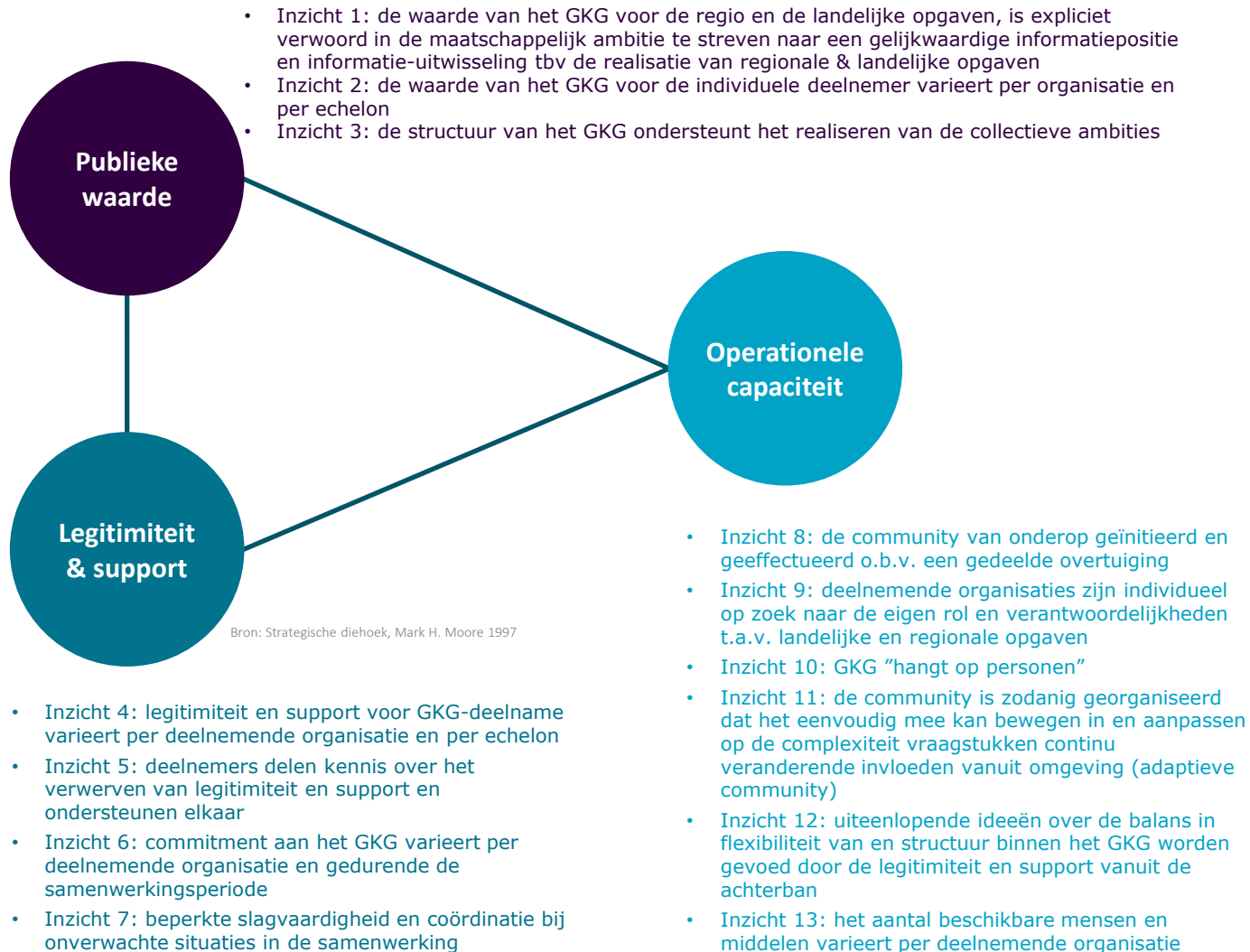
De waarde van het GKG i.r.t. de landelijke thema's:

- helpt de deelnemende organisaties en de regio bij het realiseren van de volgende landelijke opgaven. Genoemd zijn:
 - 'Samenwerken in de waterketen'.
 - Leefomgeving
 - Veiligheid
 - Energietransitie
 - Klimaatadaptatie
 - Regionale Energiestrategie
 - Wet Open Overheid
 - Omgevingswet
- brengt de datasets voor de informatie die nodig is om deze thema's op te pakken, bij elkaar en inzichtelijk.
- zorgt dat op basis van de beschikbare data antwoorden gegeven kunnen worden op vragen die uit de genoemde thema's voortkomen.
- hierdoor kan de beleidsvorming, besluitvorming en uitvoering van de landelijke opgaven versnelt worden.

RESULTATEN 2

LESSONS LEARNED OVERZICHT

UITDAGING GKG

- Continu de balans bewaren tussen:
- de publieke waarde van het initiatief
 - de legitimiteit en support van belanghebbenden
 - de organisatorische randvoorwaarden die nodig zijn voor realisatie

RESULTATEN 3

NADERE TOELICHTING LESSONS LEARNED

Publieke waarde

Inzicht 1: de waarde van het GKG voor de regio en de landelijke opgaven, is expliciet verwoord in de maatschappelijk ambitie van het samenwerkingsverband

- De ambitie is te streven naar een gelijkwaardige informatiepositie en informatie-uitwisseling t.b.v. de realisatie van regionale & landelijke opgaven
- Met deze ambitie levert het GKG waarde aan de regio, aan de landelijke thema's en aan de individuele deelnemende organisatie
- Aangezien de ambitie bijdraagt aan de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden van de deelnemende organisaties in de realisatie van de regionale & landelijke opgaven

Inzicht 2: de waarde van het GKG voor de individuele deelnemer varieert per organisatie en per echelon

- De waarde die de individuele deelnemer aan het GKG en haar producten hecht, is gerelateerd aan de maatschappelijke rol, ambities en belangen van de organisatie

Dit komt tot uiting in:

- dat het motief om aan het GKG deel te nemen voor iedere deelnemer samenhangt met de koers, ambities, doelen, maatschappelijke rol van de eigen organisatie
- dat de inbrenger van een thema voor een kenniskring ook de trekker van de kennis-kring is
- dat het thema in lijn ligt met de prioriteit van de eigen organisatie

Inzicht 3: de structuur van het samenwerkingsverband ondersteunt het realiseren van de collectieve en individuele ambities

Dit komt tot uiting in:

- de vraag c.q. themagerichte manier van werken, die een grote mate van onvoorspelbaarheid kent
- de flexibele manier waarop GKG georganiseerd is
- dat alle deelnemende organisaties een gelijkwaardige positie hebben, eigenaar zijn en dat de leiding gedeeld wordt
- de functie van en de wijze waarop de kenniskringen georganiseerd zijn
 - brug slaan tussen beleid & data
 - beleidsadviseurs (vragende partij) en dataspecialisten (opleverende partij) werken samen
- de functie van het datalab om relevante informatie te genereren

RESULTATEN 4

NADERE TOELICHTING LESSONS LEARNED

Legitimiteit & support

Inzicht 4: legitimiteit en support voor GKG- deelname varieert per deelnemende organisatie en per echelon

Dit komt tot uiting in:

- de variërende actieve betrokkenheid van functionarissen buiten Geo-specialisten (beleidsadviseurs, informatie-specialisten, managers, bestuurders)
- de moeite die sommige afgevaardigden hebben om de waarde van het GKG binnen de eigen organisatie over te brengen
- of de samenwerking c.q. de beoogde resultaten integraal onderdeel uitmaken van het organisatiebeleidsplan
- de terugtrekkende beweging van de provincie

Oorzaken:

- organisatie heeft andere belangen en prioriteiten (gemeentelijke herindeling, andere samenwerkingsverbanden)
- aansluiting met de organisatiedoelen is lastig te maken
- organisatie heeft geen ervaring met datagedreven werken
- persoonlijke affiniteit c.q. bevoegenheid van de afgevaardigde met het onderwerp varieert
- aanleg voor het (onderhandelings-)proces binnen verschillende omgevingen van het GKG en de eigen organisatie varieert per afgevaardigde

Inzicht 5: deelnemers delen kennis over en ondersteunen elkaar bij het verwerven van legitimiteit en support van de achterban

Dit komt tot uiting in:

- de introductiebijeenkomsten die zij voor de eigen organisatie beleggen
- de gezamenlijke overleggen die zij plannen met leidinggevenden, bestuurders en andere belanghebbenden
- dat zij daarin gezamenlijk op te trekken en elkaar helpen

Inzicht 6: commitment aan het GKG varieert per deelnemende organisatie en gedurende de samenwerkingsperiode

Dit komt tot uiting in:

- de variërende tijdsinvestering en fysieke inzet van de deelnemers
- meer tijd aan het GKG willen besteden maar niet kunnen
- achterblijven van de beoogde resultaten

Oorzaken:

- "GKG concurreert met de waan van de dag", andere beleidsontwikkelingen en samenwerkingsverbanden
- veranderende doelen, belangen en prioriteiten van de organisatie
- de waarde die het GKG en de producten hebben veranderen hierdoor
- daardoor lastig bij geld en middelen vrij te krijgen en te maken

Inzicht 7: beperkte slagvaardigheid en coördinatie bij onverwachte situaties in de samenwerking

Dit komt tot uiting in:

- dat niet iedere deelnemer op de hoogte is van terugtrekkende beweging van de provincie.
- de verschillende ideeën die leven over de redenen van terugtrekking
- het zoeken binnen het CvA naar welke rol zij in deze situatie kunnen nemen en de tijd die erover heen gaat voor afstemming en daadwerkelijke actie
- dat na drie maanden bestuurders geen contact hebben gehad met hun collega-bestuurder van de provincie, en niet op de hoogte te zijn van de reden waarom de provincie zich terugtrekt.
- Oorzaken:
 - Onbekendheid met deze samenwerkingsdynamiek en het oplossen ervan
 - Onduidelijkheid over de communicatielijnen binnen het GKG
 - Onduidelijkheid over wie welke rol heeft en kan innemen

RESULTATEN 5

NADERE TOELICHTING LESSONS LEARNED

Operationele capaciteit

Inzicht 8: de community is van onderop geïnitieerd en geëffectueerd o.b.v. een gedeelde overtuiging

Dit komt tot uiting in:

- inhoudelijke en persoonlijke verbondenheid tussen data-experts en beleidsadviseurs
 - gedeelde 'geloof' in de potentie van "datagedreven werken" als "de toekomst"
 - regionale en geografische verbondenheid
 - gedeelde problematiek
 - onderlinge afhankelijkheid
 - elkaar kennen vanuit andere gremia
 - de eigen tijd die betrokkenen in het GKKG investeren
 - door van onderop te starten met een proeftuin en dat uit te bouwen tot GKKG
- Valkuil: niet iedere afgevaardigde kan voldoende aansluiting maken met het primaire beleidsproces voor betrokkenheid en support van bovenaf en het alloceren van de benodigde middelen en menskracht (zie inzicht 4)

Inzicht 9: deelnemende organisaties zijn individueel op zoek naar de eigen rol en verantwoordelijkheden t.a.v. landelijke en regionale opgaven

Dit komt tot uiting in:

- de zoektocht binnen de provincie naar hun rol m.b.t. de RES en hoe het GKKG daarin een plaats kan hebben
- het uiteenlopende onderwerpen die deelnemers noemen als mogelijkheden waar het GKKG aan bij kan dragen. Deze vertonen niet altijd raakvlakken
- dat er geen zichtbare samenhang tussen de kenniskringen is
- dat er geen zichtbare samenhang tussen de kenniskringen, de regionale en landelijke thema's is

Oorzaken

- Regionale en landelijke maatschappelijk opgaven zijn qua onderwerp en complexiteit nieuw. Dit vraagt een organisatie- en branche overstijgende aanpak, waar de betrokken organisaties weinig tot geen ervaring mee hebben

Valkuil:

- De relevantie van het GKKG is onvoldoende aantoonbaar

Inzicht 10: GKKG "hangt op personen"

Dit komt tot uiting in:

- dat de meeste afgevaardigden:
 - beschikken over een grote bevoegdheid voor en zijn overtuigd van de waarde van het GKKG
 - affiniteit hebben met en knowhow van data en informatie
 - gevoel hebben voor en handigheid in het organiseren van (regel)ruimte om hun passie uit te kunnen voeren

- de slagvaardigheid en realisatievermogen van de mensen
 - dat er binnen 3 jaar een werkende community staat
- Valkuil: niet iedere afgevaardigde beschikt in gelijke mate over bovenstaande eigenschappen. Hierdoor loopt een aantal tegen grenzen aan van de inzet die hij of zij aan de community kan leveren. De beoogde resultaten blijven hierdoor achter

Oorzaken:

- de community is door personen van onderop geïnitieerd (zie inzicht 8)
- het bewust gekozen flexibele en adaptieve organisatieprincipe met een "lichte organisatiestructuur" (zie inzicht 11)

Inzicht 11: de community is zodanig georganiseerd dat het eenvoudig mee kan bewegen in en aanpassen op de complexiteit vraagstukken en veranderende invloeden vanuit omgeving (adaptieve community)

Dit komt tot uiting in:

- de vraaggestuurde werkwijze van de community. D.w.z. dat vragen van de communityleden (in de toekomst overheden, burgers en bedrijven) de inhoud van de producten bepaalt, de wijze waarop de community functioneert en zich organiseert
- de "lichte organisatiestructuur" die daaraan ten grondslag ligt en de beperkte formele afspraken en procedures
- de verkenning die plaatsvindt om de werkwijze van de community en de programmastructuur van de RES op elkaar aan te laten sluiten

Valkuilen:

- Deze adaptieve en wendbare manier van organiseren kan spanning geven met de hiërarchisch wijze waarop deelnemende organisaties georganiseerd zijn en de eisen die gesteld worden aan het beschikbaar stellen van middelen (zie inzicht 1 & 12)
- Afgevaardigden weten onvoldoende de brug te slaan tussen het organisatieprincipe van GKKG en dat van hun eigen organisatie (zie inzicht 4, 6 & 8)

RESULTATEN 6

NADERE TOELICHTING LESSONS LEARNED

Operationele capaciteit

Inzicht 12: de uiteenlopende ideeën over de balans in flexibiliteit van en structuur in het GKG worden gevoed door de legitimiteit en support vanuit de achterban

Dit komt tot uiting in:

- de verbeterpunten die verschillende deelnemers aandragen voor het van het GKG
- dat voor de ene deelnemer meer structuur een blokkade is terwijl het voor een ander belangrijk is om zich ook op langere termijn te committeren
- dat voor de ene deelnemer meer structuur en zichtbare bewijzen belangrijk zijn als onderbouwing voor hun achterban van de meerwaarde van het GKG voor de eigen organisatie, terwijl de ander het niet nodig heeft

Oorzaken

- Het organisatieprincipe van het GKG wijkt af van de wijze waarop deelnemende organisaties georganiseerd zijn. Beide organisatieprincipes hebben eigen spelregels die gericht zijn op andere doelen en publieke waarde (zie inzicht 2, 4, 6, 10 & 11).

Inzicht 13: het aantal beschikbare mensen en middelen varieert per deelnemende organisatie

Dit komt tot uiting in:

- tijd die men aan het GKG kan besteden
- mate waarin een afgevaardigde moeite moet doen om de benodigde menskracht en financiële te regelen

Oorzaken (zie inzicht 4, 6 & 11):

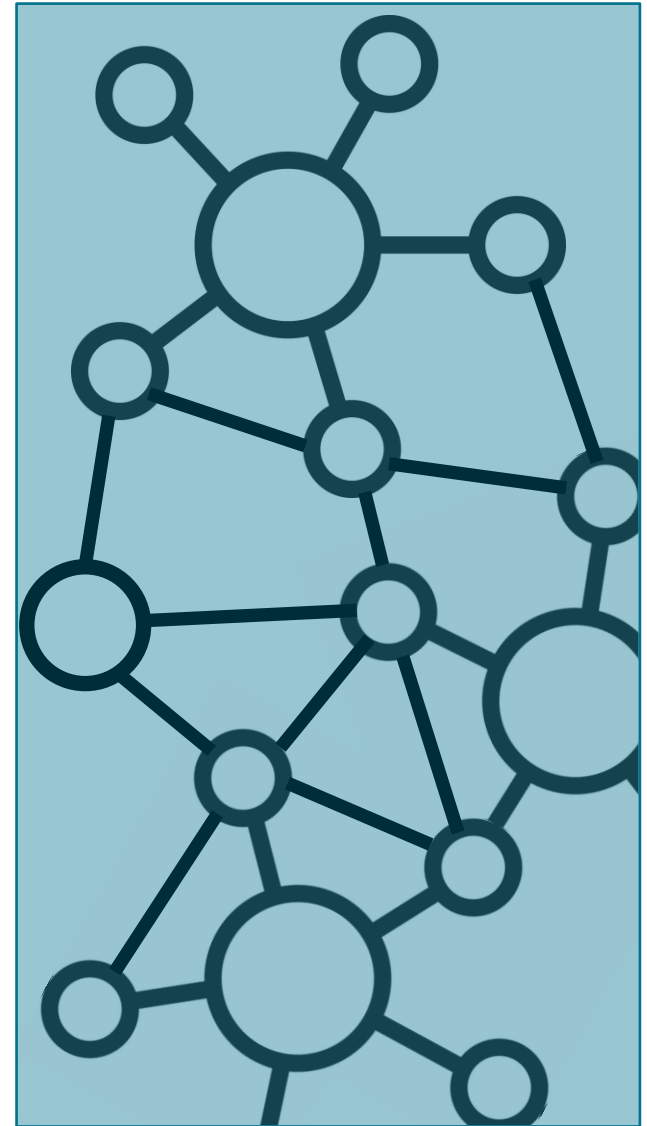
- De organisatorische en financiële omvang van de deelnemende organisaties varieert
- De prioriteiten van de deelnemende organisaties varieert
- De betrokkenheid van medewerkers, managers en bestuurders varieert

RESULTATEN IN BREDER PERSPECTIEF 1

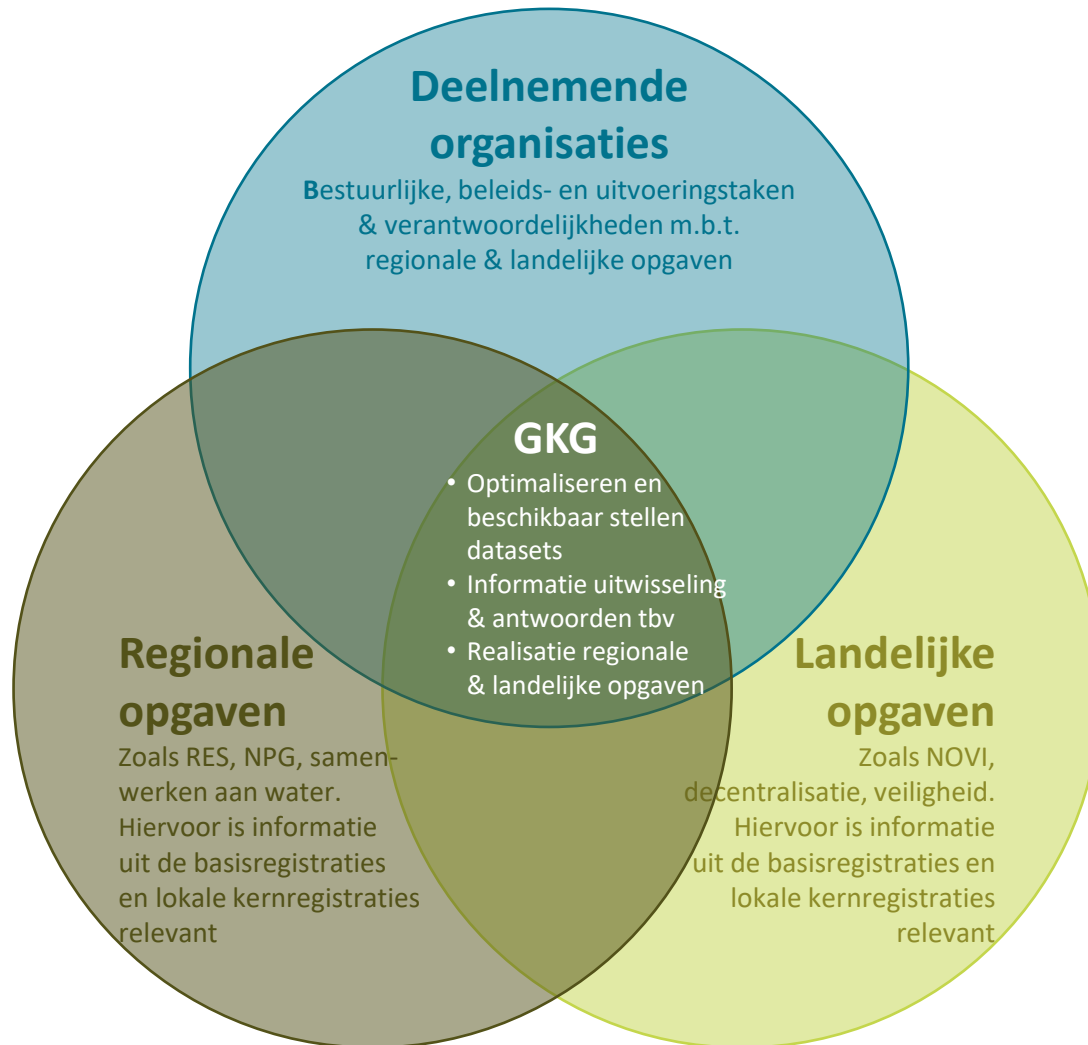
ONDERTUSSEN BIJ ANDERE SAMENWERKINGSVERBANDEN

- Deelnemers vinden elkaar in een collectief streven dat voor iedere deelnemende organisatie individueel iets oplevert dat zij alleen niet hadden kunnen bereiken
- Opstarten neemt al snel 3 jaar in beslag. Dit komt doordat:
 - deelnemers elkaar niet alleen inhoudelijk maar ook op zakelijk moeten leren kennen en vertrouwen
 - financiële, organisatorische en juridische randvoorwaarden ingevuld moeten worden
 - support en goedkeuring van de achterban nodig is
 - waardoor er ook onderhandelingen plaatsvinden op andere niveau's
 - waar andere belangen, posities en rollen, investeringen en opbrengsten belangrijk zijn
- Commitment en concrete inzet van deelnemers is door de tijd heen aan verandering onderhevig
- 'Fuzziness' door veranderingen bij deelnemers intern, de omgeving en in wet- en regelgeving
- Onophoudelijke invloeden en afstemming met de eigen achterban en de bredere context van het samenwerkingsverband
- Spagaat: horizontaal 'resultaat boeken' & verticaal 'doen wat is afgesproken' (Teisman 2019)
- Samenwerkingsafspraken en samenwerkingsstructuur worden periodiek ter discussie gesteld en aangepast aan de gewijzigde omstandigheden
- Intentieverklaring en lidmaatschap via contributie. Per project specifieke projectinhoudelijke afspraken, investeringen en monitoring

RESULTATEN IN BREDER PERSPECTIEF 2

POTENTIEEL VOOR REALISATIE VAN REGIONALE- EN LANDELIJKE OPGAVEN

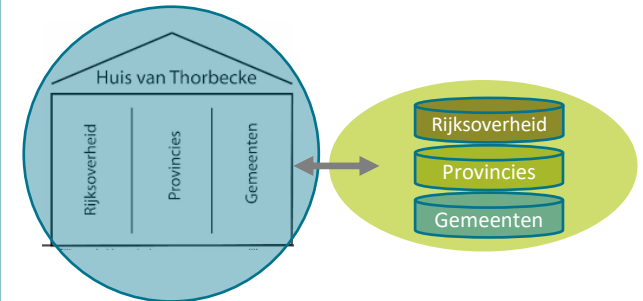
RESULTATEN IN BREDER PERSPECTIEF 3

SAMENWERKINGSSTRUCTUUR GKG IN CONTEXT

- De landelijke en regionale maatschappelijke vraagstukken waar het GKG d.m.v. vraaggestuurd ontsluiten van informatie aan wil bijdragen, zijn vraagstukken die:
 - over organisatiegrenzen heen gaan
 - Waar meerdere partijen bij nodig zijn
 - Zowel inhoudelijk als qua organisatie complex zijn
 - Zich afspelen in een snel veranderende netwerkmaatschappij
- Dit vraagt van organisaties:
 - Zich rond vraagstukken te organiseren
 - Adaptief, wendbaar en met het vermogen situationeel te kunnen handelen
 - Een 'multi-layer governance' (meerlaags sturingsmodel) helpt daarbij
- Het organiserend samenwerkingsprincipe GKG is 'multi-layered':
 - deelnemers die als gelijkwaardige partners samenwerken
 - gericht op het boeken van resultaten
 - vanuit de waarde die iedere deelnemer individueel bijdraagt aan het grotere geheel
- Het organiserend samenwerkingsprincipe van de meeste deelnemende overheidsorganisaties is volgens het Huis van Thorbecke:
 - 'Wie gaat over wat
 - Gericht op 'doen wat is afgesproken'
 - Vanuit bijbehorende taken en verantwoordelijkheden
- De wendbaarheid die van de deelnemende overheidsorganisaties wordt gevraagd is te kunnen schakelen tussen de vier sturingsprincipes

Referenties

- Teisman, G., Van der Steen, M., Frankowski, A. Van Vulpen, B. (2018). *Effectief sturen met multi-level governance: snel en slim schakelen tussen schalen*. Den Haag: NSOB.
- Tonk, F., 2016. *De manier om met complexiteit om te gaan is meer ruimte geven aan zelf-organiserend vermogen*. Geraadpleegd op: <https://neerlandsdiep.nl/magazine/een-publiek-werk-is-meer-dan-alleen-tijd-techniek-en-geld>
- Van der Steen, M., Chin-A-Fat, N., Van Twist M., Scherpenisse J. (2014). *Naar een ge(s)laagde strategie: een evaluatie van het Interdepartementaal Programma BioBased Economy*. Den Haag: NSOB.

<p>Prestatie-indicatoren output sturing</p> <p><i>(new public management)</i></p>	<p>Aansluiten & samenwerken met maatschappelijke initiatieven & netwerken</p> <p><i>(network governance)</i></p>
<p>Wet, regelgeving & middelen</p> <p><i>(public administration)</i></p>	<p>Loslaten, aanpassen, inspelen</p> <p><i>(societal resilience)</i></p>

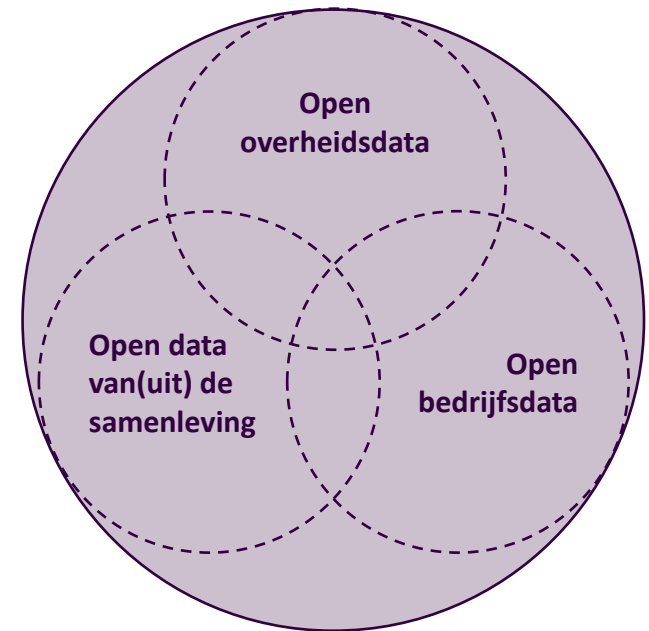
RESULTATEN IN BREDER PERSPECTIEF 4

DE PUBLIEKE WAARDE VAN HET GKG IN CONTEXT

- De landelijke en regionale maatschappelijke vraagstukken waar het GKG d.m.v. vraaggestuurd ontsluiten van informatie aan wil bijdragen, zijn vraagstukken:
 - waar meerdere partijen (overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers in participeren
 - waar transparantie en uitwisseling van data en informatie van groot belang is voor:
 - ❖ beleidsvorming (democratisch-bestuurlijke waarde)
 - ❖ innovaties (economische waarde)
 - ❖ burger- c.q buurtinitiatieven (maatschappelijke waarde)
 - ❖ de samenhang tussen de verschillende initiatieven b.v. i.h.k.v. planvorming en realisatie van de RES of NOVI-opgaven (systemische waarde)
- Het GKG activeert het gebruik en de toepassing van de landelijke basisregistraties
- Het GKG maakt de kerngegevens van regionale en lokale organisaties transparant en uitwisselbaar. Daarmee zet het GKG stappen om deze datasets ook onderdeel van het 'open datalandschap' te maken
- Het GKG realiseert niet alleen techniek maar ook een manier van 'multi-layerd governance' ofwel een gelijkwaardigde meerlaagse samenwerking tussen uiteenlopende publiek en private organisaties.

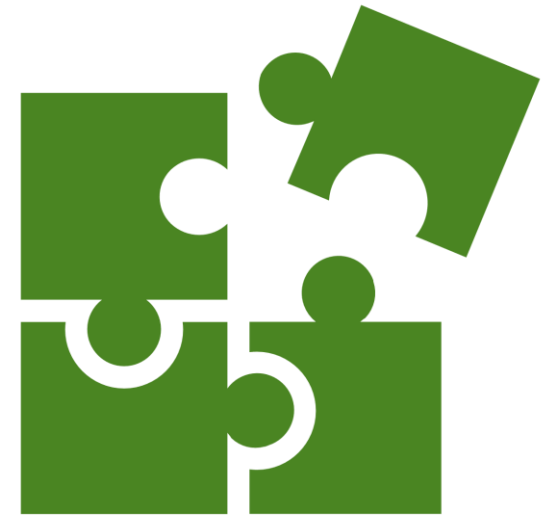
Referenties

- Boogerts, M. (2019). *Energie en democratie: Hoe democratische invloed op Regionale Energie Strategieën en andere complexe besluitvormingsprocessen kan worden versterkt*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.
- Frankowski, A., Van der Steen, M., Meijer, A., Van Twist, M. (2015). *De Publieke Waarde(n) van Open Data*. Den Haag, NSOB.
- Meijer, A. (2015). *Uiteindelijk gaat het om het openbreken van macht*. Geraadpleegd op: <https://www.open-overheid.nl/interview/albert-meijer>

CONCLUSIES

- Samenwerken = veelbelovend
Van onderop gestart vanuit regionale verbondenheid, een geloof in de potentie van data en datagedreven werken, inhoudelijke bevoegdheid bij data-experts, beleidsadviseurs en grotendeels bij betrokken managers en bestuurders
- Samenwerken = kwetsbaar
Door tijd heen doen zich veranderingen voor bij de deelnemende organisaties en in de bredere context van het GKG. Dit beïnvloedt de prioriteiten, belangen, de legitimiteit en support voor deelname aan het GKG en beschikbare operationele capaciteit
- Samenwerken = maatwerk
Het aanpassen en inspelen op de continu veranderende situatie en vraaggestuurde manier van werken van het GKG, vraagt adaptieve en wendbare kwaliteiten van mensen en een dito samenwerkingsstructuur

HANDREIKINGEN

ALGEMEEN

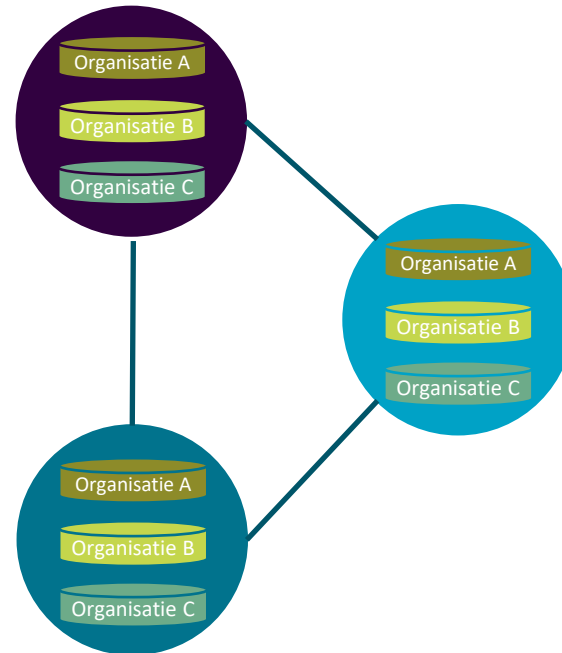
- Focus op de continue balans tussen de collectieve en individuele publieke waarde, legitimiteit & support en de organisatorische capaciteit binnen het GKG-collectief en de individuele deelnemers (meerlaagse sturing, zie figuur)
- Accepteer 'fuzziness' en de ongreepbaarheid van de samenwerkingsdynamiek. Binnen een samenwerkingsverband van diverse organisaties geldt een andere logica dan binnen een 'traditionele' organisatie.
- Gun en geef GKG de tijd zich te ontwikkelen

PUBLIEKE WAARDE

- Focus op de twee parallelle processen:
 - 1) De technisch inhoudelijke samenwerking gericht op het verwezenlijken van de maatschappelijke waarde en de waarde voor de individuele deelnemer
 - 2) De relationele samenwerking gericht op het in beweging en effectief houden van het samenwerkingsproces
- In de spotlights treden met de samenwerking, de publieke waarde c.q. impact daarvan t.b.v. legitimiteit & support van huidige en potentiële deelnemers

LEGITIMITEIT & SUPPORT

- Werk niet alleen op inhoud samen maar ook op het proces van samenwerking.
- Maak een netwerk-/community analyse, inventariseer belangen en publieke waarde en combineer dit met een SWOT ihkv support
- Continueer het leerproces en het helpen van elkaar bij het verkrijgen van support en het 'werven' van ambassadeurs
- Ga op zoek naar mensen met reputatie. Die hun naam aan het GKG verbinden en bereid zijn het binnen hun netwerk te promoten

ORGANISATORISCH CAPACITEIT

- Less is more: breng focus aan in het aantal thema's, kenniskringen en deelnemers. Beter 1 ding goed, dan 10 half.
- Boek (overzichtelijke) successen. Bouw vandaaruit verder volgens het 'zwaan kleef aan'-principe. Organisaties willen bij de 'champions' horen.
- Probeer de relatie tussen de GKG-kenniskringen, de regionale- en landelijke opgaven explicieter te maken. Door de baten te concretiseren c.q. aan te geven hoe de beoogde resultaten aan de opgaven bijdragen.
- Dit kan b.v. door met projectbrieven te werken. Dit helpt organisaties het te integreren in hun primaire proces. Ook helpt het bij het verwerven van legitimiteit en support. Projectbrief kan bestaan uit:
 - relatie landelijke- cq regionale thema's
 - doel kenniskring
 - beoogde type vragen en antwoorden
 - wat/hoe dit type vragen en antwoorden bijdraagt aan landelijke & regionale thema's en voor kenniskringdeelnemers
 - ieders bijdrage (ook commerciële partijen)
 - ieders inzet/middelen
- Let bij het selecteren van afgevaardigden op de skills die nodig zijn. Niet alleen vakinhoudelijk kennis, openheid en uitwisseling, maar ook m.b.t. meerlaagse samenwerking, sensitiviteit voor omgeving, belanghebbenden en daarin reflexief kunnen opereren.
- Cyclische en reflexieve monitoring op effecten van de kenniskringen en het datalab en het bepalen van de vervolgstappen, in plaats van top-down monitoring op kpi's en het bepalen van maatregelen

Rosemarie Mijlhoff

rosemarie.mijlhoff@openperspectief.nl

www.openperspectief.nl

